

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžsk/40/2017
Identifikačné číslo spisu: 1015201555
Dátum vydania rozhodnutia: 24.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015201555.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu (sťažovateľa) W. B., bytom K., proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, so sídlom Špitálska 8, 812 67 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPPKPC2/BEZ/2015/16397/Chr zo dňa 10. septembra 2015, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/225/2015-46 zo dňa 14. februára 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, ako prvoinštančný správny orgán, rozhodnutím č. BA3/OPPKŤZP/SOC/2015/26478 zo dňa 02.06.2015 podľa § 38 ods. 1 písm. b) bod 2 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) nevyhovel žiadosti žalobcu zo dňa 31.03.2011 a nepriznal žalobcovi peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Rozhodnutie odôvodnil tým, že podľa posudkového lekára žalobca nebol odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom od 01.10.2011 do 31.05.2011, a preto ostal v platnosti posledný platný komplexný posudok Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny č. AA/2012/13555-SSVOPČ zo dňa 31.12.2012, podľa ktorého je žalobca odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom až od decembra 2012.

2. Na odvolanie žalobcu žalovaný rozhodnutím č. UPS/US1/SSVOPPKPC2/BEZ/2015/16397/Chr zo dňa

10.09.2015 zamietol odvolanie žalobcu a rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu potvrdil.

II.

Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu ako nedôvodnú.

4. V odôvodnení konštatoval, že s poukazom na ustanovenia zákona č. 447/2008 Z.z. správne orgány neboli povinné žalobcu upovedomiť o začatí konania a neboli ani povinné dať žalobcovi ako účastníkovi konania možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohol vyjadriť k podkladu pre rozhodnutie i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Z tohto hľadiska krajský súd nekonštatoval vadu konania, ktorá by mohla mať za následok nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného a žalobcovu námietku považoval za nedôvodnú.

5. K námietke nepreskúmateľnosti rozhodnutia prvoinštančného správneho orgánu, ktorému chýbali lekárske nálezy pre posúdenie a následné rozhodnutie a tiež k námietke, že v konaní správneho orgánu došlo k vadám, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť jeho rozhodnutia, pretože posudkový lekár vykonal posudkovú činnosť bez jeho účasti a správny orgán opomenul, že posudok a následné rozhodnutia musia byť založené na takých podkladoch, aby bol presne a úplne zistený skutkový stav veci, krajský súd uviedol, že tieto považuje za právne irelevantné.

6. Účelom zákona č. 447/2008 Z.z. je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. Fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím možno poskytnúť peňažný príspevok na zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Musí ísť o osobu, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov. Priznať predmetný peňažný príspevok možno až na základe komplexného posudku. Komplexný posudok vypracúva príslušný orgán (žalovaný) na základe lekárskeho posudku podľa § 11 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z.. Zároveň zákon ustanovuje, že lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár príslušného orgánu.

7. Z uvedeného podľa názoru krajského súdu vyplýva, že právne relevantným podkladom takéhoto rozhodnutia je komplexný lekársky posudok a jemu predchádza lekárska posudková činnosť, pričom tieto sú v kompetencii správnych orgánov konajúcich vo veci. Krajský súd konštatoval, že správne orgány postupovali zákonne, keď vyzvali žalobcu dňa 05.11.2014 na doloženie odborných lekárskeho nálezov za obdobie od 01.10.2010 do 31.05.2011 a stanovili mu lehotu 21 dní na ich predloženie. Žalobca dňa 10.12.2014 doložil odborné lekárske nálezy v počte 3 kusov, ktoré boli postačujúce na posúdenie jeho zdravotného stavu. Posudkový lekár prvoinštančného správneho orgánu vydal opätovné vyjadrenie lekára k zdravotnému stavu žalobcu, kde uviedol, že žalobca nebol v uvedenom období odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Dňa 26.01.2015 sa žalobca dostavil na osobný pohovor a zároveň bol oboznámený s vyjadrením posudkového lekára, ako aj s posudkovým záverom sociálneho zisťovania. Žalovaný dňa 17.02.2015 vypracoval stanovisko, a pretože nedošlo k zmene v posudzovaní zdravotného stavu v čase od 01.10.2010 do 31.05.2011 zostal v platnosti posledný komplexný posudok žalovaného zo dňa 31.12.2012.

8. Ako vyplýva z administratívneho spisu, konanie o priznanie predmetného príspevku sa začalo dňa 31.03.2011, kedy žalobca v zmysle § 55 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. podal žiadosť o peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Zo základných pravidiel správneho konania vyplýva, že konanie pred správnymi orgánmi sa riadi okrem iného zásadou dvojstupňového konania, kedy účastníci konania majú právo žiadať príslušný správny orgán vyššieho stupňa o preskúmanie zákonnosti konania a rozhodnutia prvostupňového orgánu. Ďalšou zásadou, ktorou sa riadi správne konanie, je zásada jednotnosti konania

spočívajúca v tom, že konanie na prvom i druhom stupni tvorí jeden celok spojený identitou účastníkov a predmetu konania. Predovšetkým z druhej menovanej zásady vyplýva správne orgánu povinnosť kedykoľvek počas správneho konania, konanie o opravnom prostriedku nevynímajúc, zisťovať skutkový stav a pokiaľ osobitný predpis neurčuje inak, posudzovať ho v čase rozhodnom pre rozhodnutie, teda ku dňu jeho vydania.

9. Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností. V danom prípade v čase vydania prvoinštančného rozhodnutia žalobca podľa prvoinštančného správneho orgánu nepreukázal dôvodnosť poskytnutia žiadaného peňažného príspevku. Z uvedených dôvodov krajský súd po preskúmaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že žalovaný pri svojom rozhodovaní vychádzal pri lekárskej posudkovej činnosti z komplexne zhodnotených a zdokumentovaných objektívnych nálezov. Podľa názoru krajského súdu bolo potrebné zdôrazniť, že posudkový lekár hodnotí aktuálnu funkčnú poruchu a nie diagnózu, pretože subjektívne pocity žalobcu nemôžu sa zohľadňovať pri poskytovaní peňažného príspevku na kompenzáciu. Len posudkový lekár je oprávnený odborne posúdiť odkázanosť žalobcu na žiadajú formu kompenzácie, a to na základe doložených lekárskeho správ a nálezov, ktoré žalobca doložil na základe výzvy prvoinštančného správneho orgánu a pohovoru zo dňa 26.01.2015.

10. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov konania, pretože nebol v konaní úspešný.

III.

Konanie na kasačnom súde

11. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, a to z dôvodu, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, že sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu a z dôvodu, že krajský súd nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti. Podľa názoru žalobcu odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu nemá oporu v dokazovaní vykonanom správnymi orgánmi.

12. Sťažovateľ ďalej namietal, že posudkoví lekári žalovaného nehodnotili jeho aktuálnu funkčnú poruchu, ale posudzovali sťažovateľov zdravotný stav bez riadnych lekárskeho správ podkladov. Správne orgány sa podľa názoru sťažovateľa nedostatočným spôsobom vysporiadali s jeho zdravotným stavom, neboli presne a jednoznačne stanovené diagnózy, ktorými je postihnutý, aby bolo možné jednoznačne ustáliť či bol v danom období odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Sťažovateľ tiež namietal, že správne orgány odmietli vydať lekárskeho komplexný posudok a krajský súd túto skutočnosť neodôvodnil vo svojom rozsudku.

13. Z uvedených dôvodov preto sťažovateľ navrhol kasačnému súdu, aby zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo, aby zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvej inštancie a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

14. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za vecne správny, v plnom rozsahu sa s ním stotožňuje, a preto navrhol kasačnému súdu, aby kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

15. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré

predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24.10.2018 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

16. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného vo veci nepriznania peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky motorového vozidla, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu a konania týmito rozhodnutiami predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa kasačný súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil správny súd zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom ako aj sťažovateľom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len "kompenzácia") je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. Za kompenzáciu sa na účely tohto zákona považuje aj osobitná starostlivosť podľa osobitného predpisu.

Podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti

- a) premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť,
- b) nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy alebo
- c) zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy najmä z dôvodu poruchy správania pri duševných ochoreniach, vertebrobasilárnej insuficiencie s ťažkými závratmi, straty dvoch končatín, kardiopulmonálnej nedostatočnosti ťažkého stupňa alebo ťažkej poruchy sfinkterov.

Podľa § 38 ods. 1 písm. b) bod 2 zákona č. 447/2008 Z.z. fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov, možno poskytnúť peňažný príspevok na zvýšené výdavky, ak tento zákon neustanovuje inak súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla.

Podľa § 38 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z. peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla možno poskytnúť fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a ktorá

- a) je vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla, alebo
- b) nie je vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla a jej prepravu zabezpečuje fyzická osoba, ktorá nemá oprávnenie na vykonávanie prepravy.

17. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa nie sú dôvodné.

18. Po preskúmaní veci kasačný súd uvádza, že sa stotožnil so záverom krajského súdu, že

preskúmané rozhodnutie žalovaného vrátane postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, spolu s rozhodnutím a postupom prvoinštančného správneho orgánu, je v súlade so zákonom, pretože má oporu vo vykonanom dokazovaní a v riadne zistenom skutkovom stave, ktorý správne orgány náležite právne posúdili.

19. Kasačný súd poukazuje na správny postup správnych orgánov, keď vyzvali sťažovateľa dňa 05.11.2014 na doloženie odborných lekárskeho nálezov za obdobie od 01.10.2010 do 31.05.2011 a stanovili mu lehotu 21 dní na ich predloženie. Sťažovateľ dňa 10.12.2014 doložil odborné lekárske nález v počte 3 kusov, ktoré boli postačujúce na posúdenie jeho zdravotného stavu. Posudkový lekár prvoinštančného správneho orgánu vydal opätovné vyjadrenie lekára k zdravotnému stavu sťažovateľa, kde uviedol, že sťažovateľ nebol v uvedenom období odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Dňa 26.01.2015 sa sťažovateľ dostavil na osobný pohovor a zároveň bol oboznámený s vyjadrením posudkového lekára, ako aj s posudkovým záverom sociálneho zisťovania. Žalovaný dňa 17.02.2015 vypracoval stanovisko č. BA/2014/129636, a pretože nedošlo k zmene v posudzovaní zdravotného stavu sťažovateľa v čase rozhodujúcom pre vydanie rozhodnutia (od 01.10.2010 do 31.05.2011) a sťažovateľ nebol podľa vyjadrenia posudkového lekára odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, zostal v platnosti posledný komplexný posudok žalovaného zo dňa 31.12.2012, podľa ktorého je sťažovateľ odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom od decembra 2012. Z vypracovaného lekárskeho posudku teda vyplýva, že sťažovateľ nemal v rozhodujúcom období od 01.10.2010 do 31.05.2011 dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, ktoré by odôvodňovali odkázanosť na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

20. Z dôvodu, že nedošlo k zmene posudzovaného zdravotného stavu sťažovateľa na základe ním predložených odborných lekárskeho nálezov, tak aj podľa názoru kasačného súdu bol postup správnych orgánov, ktorí ponechali v platnosti komplexný posudok č. AA/2012/13555-SSVOPČ zo dňa 31.12.2012, ktorý bol vydaný v súlade s právnymi predpismi platnými v čase jeho vydania, za správny. Žalovaný pri rozhodovaní vychádzal z komplexne zhodnotených a zdokumentovaných objektívnych nálezov a nie z pocitov sťažovateľa, na ktoré žalovaný ani nemôže pri posudkovej činnosti prihliadať.

21. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľa sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

22. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal v súlade s § 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.

23. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.